

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 14-02-25027 פלונים נ' פלונית

1

בפני כב' השופטת מרוז, סגנית נשיא-אב"ד

כב' השופטת נד"ב

כב' השופטת ברנט

פלונים
ע"י ב"כ עוה"ד אמיר שי

המערערים

נגד

פלונת
ע"י ב"כ עוה"ד פנינה דיין ושירין אלפרט

המשיבה

פסק דין

2

3 ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בראשון לציון (כבוד השופטת בן-שחר),
4 פסק דין מיום 1.1.2014 (תמ"ש 53517-12-11, תמ"ש 47105-02-12) אשר קבע
5 שהמשמורת על בנות הצדדים תהיה משותפת.

6

7 בפסק הדין חוייב המערער בתשלום מזונות לשתי בנותיהן הקטינות של הצדדים בסכום של
8 1,950 ₪ לחודש לשתי הקטינות, ב- 40% ממדורן של הקטינות בסכום שלא יעלה על 2,000
9 ₪ לחודש, ב- 30% מהוצאות אחזקת המדור בסך של 500 ₪ לחודש, במחצית הוצאות
10 חוגים, חופשות, הוצאות חינוך חריגות והוצאות רפואיות חריגות.

11

12

רקע כללי:

13

14

הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י ביום 29.8.2006 ומנישואיהם נולדו שתי בנות:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 14-02-25027 פלונים נ' פלונית

1 ש', ילידת 9.7.2007, בת שש וחצי שנים לעת מתן פסק הדין וה', ילידת 20.10.2010, בת
2 שלוש שנים ורבע לעת מתן פסק הדין (להלן: "הקטינות").
3 ביום 29.12.11 הוגשה תביעת המזונות על ידי הקטינות באמצעות אמן וכן תביעת משמורת
4 בה עתרה המשיבה להורות כי משמורתן של הקטינות תהא לה.

5
6 בפסק הדין נקבע כי הקטינות תהיינה במשמורתן המשותפת של המערער ושל המשיבה.

7
8 **תמצית פסק הדין של בית משפט קמא:**

9
10 בהיות הקטינות בנות שנה וחודשיים וארבע וחצי, חייב האב לספק את צרכיהן ההכרחיים.
11 בהוצאות מעבר לצרכים ההכרחיים, מזונות מדין צדקה, נושאים שני ההורים לפי יכולתם
12 הכלכלית. גם בהוצאות חריגות נושאים ההורים במשותף.

13
14 פסיקת מזונות קטינים מבוססת על איזון כולל של הכנסות המשפחה מכלל המקורות תוך
15 התחשבות באפשרויות הכספיות של שניהם מול צרכי הקטינים.

16
17 הסדר של משמורת משותפת מביא להפחתה בגובה החיוב במזונות ובהיקפו אך לא במהותו.
18 לכן אב לא ישמע בטענה שיש לפוטרו כליל מחובת המזונות על אף השוויון בחלוקת הזמנים בין
19 ההורים. בבע"מ 318/05 פלוני נ' פלונית פסקה השופטת וילנר כי היות שהאב נושא באופן
20 ישיר בחלק ממזונות הקטינים בעת היותם במשמורתו, מוצדק להפחית מסכומי החיוב סכום של
21 כ-25% מדמי המזונות שהיו נפסקים אילו הייתה המשמורת רק בידי האם. ההפחתה אינה
22 אוטומטית אלא תלויה בנסיבות כל מקרה לאחר שקלול ואיזון של כל השיקולים הרלבנטיים
23 (להלן: "פס"ד פלוני").

24
25 לגבי מדור, הפסיקה היא כי במקרה של משמורת משותפת הוצאות הדיור לא יופחתו מן הטעם
26 שאלה אינן תלויות במספר הימים בהם מתגוררים הקטינים בבית האם.

27
28 הכנסות ההורים בעניין הנדון נקבעו כזהות והן עומדות על סכום של כ-11,000 ₪.
29 צרכי הקטינות הבסיסיים נקבעו על סכום של 2,600 ₪ והמערער חויב בתשלום 75% מסכום
30 זה, בסכום של 1,950 ₪.

31 הוצאות החוגים, חופשות, צרכי חינוך מיוחדים, הוצאות בריאות חריגות הוחלו על ההורים
32 בחלקים שווים.

33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 25027-02-14 פלונים נ' פלונית

1 האב ישא בתשלום בגין מדור הקטינות בשיעור 40% מהוצאות שכר הדירה ולא יותר מ-
2 2,000 ₪ לחודש.

3 האב ישא בתשלום בגין הוצאות אחזקת המדור בשיעור של 30%.

4

5

תמצית טענות המערער:

6

7 האב משתכר סכום של 8,700 ₪ ואילו האם משתכרת סכום של 13,250 ₪. הסכומים בהם
8 חויב האב אינם סבירים. לא היה מקום לחייבו בסכומי מזונות כה גבוהים. משכך, פסק הדין אינו
9 מאפשר לו קיום בכבוד;

10

11 פסק הדין נוגד את טובת הקטינות; בית משפט קמא טעה בחישוב השתכרות המערער וכפועל
12 יוצא טעה בקביעת פער השתכרות בינו לבין המשיבה;

13

14 על בית המשפט היה לנקוט פרשנות צודקת לפיה מגיל שש שנים מחויבים שני ההורים
15 במזונות מדין צדקה על פי הכנסותיהם ועד גיל שש אין לפסוק מזונות כאשר מצויות הקטינות
16 במשמורת משותפת;

17

18 חוק הכשרות המשפטית מטיל חובה על האם לזון את הקטינות. אין להחיל את הדין הדתי
19 שמפלה מגדרית בניגוד לחוק שיווי זכויות האשה. היה מקום ליישם את דיני היושר של המשפט
20 העברי ולהקל משמעותית על המערער על דרך חיוב המשיבה לשלם לו לפחות 1,000 ₪ עבור
21 כל אחת מן הקטינות;

22

23 יש לחייב את האב במדור בשיעור של 30% תחת 40% כפי שנקבע ומאידך לא לאפשר לאם
24 מדור בשכירות ששוויה 5,000 ₪;

25

לא היה מקום לפסוק לזכות האם דמי אחזקת מדור עבור חלקן של הקטינות;

26

27 לא היה מקום לחייב את האב במחצית תשלום עבור חוגים, נופש והוצאות חינוך חריגות; שגה
28 בית המשפט כשחייב את המערער בתשלום גן, צהרון וקייטנה מעל התעריף הציבורי וללא
29 הגבלת הקייטנה למחזור אחד;

30

31 הואיל וחבותו הייחודית של המערער במזונות כלפי הקטינות מוגבלת לגיל 15 ולא לגיל 18 כפי
32 שנפסק, הרי ששגה בית משפט קמא כאשר לא הפחית את סכום המזונות עם הגעת כל אחת
33 מהן לגיל 15 שנים;

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 14-02-25027 פלונים נ' פלונית

1 אין בסיס משפטי לחיוב האב בתשלום מזונות לאחר גיל 18 שנים;
2
3 בנוסף, חייב המערער בהחלטה נפרדת לרכוש ביגוד והנעלה לקטינות. קצבת הילדים לא
4 קוזזה מסכום המזונות וסכום המזונות היה צריך להיפסק רטרואקטיבית ולא מיום מתן פסק
5 הדין.

תמצית טענות המשיבה:

8 המשיבה טענה כי בית משפט שלערער אינו נוטה להתערב על נקלה בסכום מזונות שנפסק על
9 ידי הערכאה הדיונית. בית משפט קמא שקל את מכלול השיקולים הצריכים לעניין טרם שפסק
10 המזונות;

11 המערער פעל ופועל בחוסר תום לב; שכרו מגיע כדי 11,800 ₪ בעוד ששכר המשיבה פחת,
12 לאחר שפוטרה מעבודתה והיתה מובטלת משך מספר חודשים וכיום עומד השכר על שיעור
13 הנמוך בכ – 40% מהשכר עליו התבסס פסק הדין. לפיכך נפער פער ניכר בין גובה שכר
14 הצדדים.

15 הסדר של משמורת משותפת אינו מוביל לביטול החיוב לשאת במזונות אלא להפחתה בגובהם;
16 חובתו האבסולוטית של המערער לזון את הקטינות כדי צרכן ההכרחיים הינה עד גיל 15 שנים,
17 את ההפחתה בחיובו במזונות מעל גיל 15 שנים אין לקבוע כעת וככל שיהיה שינוי נסיבות
18 קנויה לו זכות להגיש תביעה מתאימה;

19 ניתן לחייב את המערער במזונות בתקופת השירות הצבאי על פי הלכת קירשנר;

20 הואיל וחלוקת זמני שהיית הקטינות בין המערער והמשיבה הינה ביחס של 40% אצל האב אל
21 מול 60% אצל האם, הרי שהפחתה של 25% מסכום החיוב היא נכונה;

22 האב עצמו עתר לחיובו בסכום קצוב של 2,000 ₪ עבור מדור הקטינות ובכל מקרה אין
23 להפחית מחיובו בדמי המדור שכן ההוצאה אינה תלויה במספר הימים בהן שוהות הקטינות עם
24 המשיבה. באשר לסכום המזונות – הפחתתם תהא מנוגדת לטובת הקטינות;

25 אין חבות על המשיבה לשאת בצרכי הקטינות מכוח חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות
26 באשר לצדדים דין אישי והחוק לתיקון דיני משפחה אינו חל עליהם;

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 25027-02-14 פלונים נ' פלונית

1
2 ההחלטה בדבר השבת סכומי מזונות ששולמו ביתר מסורה לשיקול דעתה של הערכאה
3 הדיונית בהתבסס על נסיבותיו של כל מקרה.

4

5

דין והכרעה:

6

המסגרת הנורמטיבית

7

8 על פי סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט – 1959 "אדם חייב במזונות
9 הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו,
10 והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלה".

11

12 על פי הדין היהודי החל על הצדדים, עד גיל שש שנים חב אב לזון את ילדיו על פי צורכיהם
13 ההכרחיים ללא זיקה ליכולתו הכלכלית, בבחינת חובה אבסולוטית. מגיל שש ועד גיל חמש
14 עשרה חלה עליו חובה זו מכוח תקנות הרבנות הראשית, כפוף לכך שאין לקטין אפשרות
15 להתפרנס בעצמו. מגיל חמש עשרה שנים ועד לגיל שמונה עשרה חוב האב במזונות ילדיו הוא
16 מדין צדקה, קרי: האב מחויב במזונות אך כדי מחסורו של הקטין ורק אם יש לו האמצעים
17 לשלם. בנוסף, דין צדקה מחייב את האב לספק את צרכי ילדיו בהתאם לרמת החיים אליה
18 הורגלו או שהם ראוים לה. היקף החובה ושיעורה נגזרים מיכולתו של האב. החובה מדין צדקה
19 חלה גם על האם במידה שווה.

20

21 עד כאן הדין החל בענייננו. חיובה של אם במזונות ילדיה הקטינים, על בסיס עקרונות שוויון
22 וצדק לרבות התאמת הדין לתמורות החברתיות, כנטען על ידי המשיב - עניין הוא למחוקק
23 לענות בו.

24 חיוב האב בתשלום מזונותיהם ההכרחיים של קטינים הינו חיוב שבדין וסבורות אנו כי לא ניתן
25 להתערב בעצם קיומו, אלא אך בגובהו.

26

27 כאשר קטינים מצויים במשמורתה הבלעדית של האם, קמה חובה לאב לשאת במזונותיהם
28 ולעבירם לידי האם, שכן היא זו הנושאת בהוצאותיהם. אולם, מקום בו מצויים הקטינים
29 במשמורת משותפת, הרי שהאב זן אותם שעה שהם במשמורתו ועל כן, יוצא הוא ידי חובת
30 המזונות כלפיהם ביחס לפרק זמן זה. עובדה זו יש לקחת בחשבון בפסיקת סכום המזונות.

31

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 14-02-25027 פלונים נ' פלונית

1 חרף האמור, חיוב מזונות קטינים צריך להיעשות על דרך איזון כלל הכנסות המשפחה מכל
2 המקורות, ובאורח פרטני - כל משפחה ונסיבותיה. כך, אין דינם של הורים ששכרם גבוה –
3 והשתכרותם זהה או דומה, כדין הורים שרמת השתכרותם דומה או זהה אך נמוכה ושונה אף
4 עניינם של אב ואם אשר פער ההשתכרות ביניהם משמעותי.
5

6 בפס"ד פלוני (עמ 318/05) נדרשה השופטת וילנר לסוגיית גובה המזונות בנסיבות של
7 משמורת משותפת וקבעה:
8

9 "חובת האב לתשלום מזונות הקטינים קמה לטעמי, רק באותם מקרים
10 בהם הקטינים נמצאים במשמורת האם, והיא זו אשר נושאת באופן ישיר
11 בהוצאותיהם ההכרחיות. מטבע הדברים, במקרים בהם נושא האב באופן
12 ישיר בהוצאות ילדיו הקטינים, יוצא הוא ידי חובת מזונותיו כלפיהם.
13 הפועל היוצא הינו שכאשר הקטינים נמצאים במשמורת משותפת של שני
14 הוריהם, והאב נושא באופן ישיר בחלק מהוצאות ילדיו הקטינים, על האב
15 לשלם לקטינים במקרה כזה, מזונות מופחתים".
16

17 עוד קבעה:

18 "ככלל, בשים לב לאמור לעיל, ולמכלול השיקולים הרלבנטיים אותם יש
19 לשקול במקרים אלה, ומבלי לקבוע מסמרות בעניין, נראה לי נכון להעמיד
20 את שיעור ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, בכ-
21 25% מסכום המזונות שהאב היה מחוייב בו, לו היו הקטינים נתונים
22 למשמורתה הבלעדית של האם"
23

24
25 שם, הכנסת האב עמדה על 11,000 ₪ לחודש והכנסת האם על 4,500 ₪ לחודש. על יסוד
26 הפער הניכר בהשתכרות ההורים, קבעה כב' השופטת וילנר כי סכום המזונות לאחר ההפחתה
27 הינו סביר בדגש על בחינת נסיבותיו של כל מקרה לגופו (פסקה 19 לפסק הדין).
28

ומן הכלל אל הפרט:

29
30
31 על יסוד ניתוח תלושי השכר של הצדדים, קבע בית משפט קמא: "לאור הדברים הללו עולה כי
32 הכנסות שני ההורים זהות" (עמ' 8 בפסק הדין). לא מצאנו להתערב בקביעה עובדתית זו.
33 עולה מפסק הדין, הגם שלא נאמר מפורשות, כי שכר הצדדים זהה ועומד על כ-11,000 ₪.
34

35 בית משפט קמא בחן את צרכי הקטינות והעמידם על סכום מינימלי של 2,600 ₪ לחודש,
36 מתוכם חייב את האב, כאמור, בשיעור של 75%. אין אנו מתעלמות מהדין האישי החל על

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 25027-02-14 פלונים נ' פלונית

1 הצדדים, אולם סבורות אנו אחרת בהתחשב בגובה ההשתכרות של הצדדים, כמו גם זהות
2 שכרם, ובהתחשב בצרכי הקטינות כפי שנקבעו. בנסיבות העניין סבורות אנו כי ראוי להעמיד
3 את שיעור חיוב האב במזונות בנותיו על 50% מסכום החיוב, קרי 1,300 ₪ לחודש.
4
5 באשר להוצאות החזקת מדור - אלו הועמדו על סכום של 500 ₪ לחודש המהווה שיעור של
6 30% מכלל הוצאות אחזקת המדור ולפיכך, סכום הוצאות במלואן עומד על 1,666 ₪.
7
8 ההלכה הפסוקה מורה על חיוב אב בשיעור 40% מהוצאות המדור. בית משפט קמא אימץ את
9 פסק דין פלוני והפחית שיעור של 25% מהוצאות אלו. בעניין פלוני כזכור היו פערי שכר ניכרים
10 בין הצדדים. בענייננו שונים פני הדברים כפי שציינו ועל כן, על יסוד הרציונאל שעמד בבסיס
11 החלטתנו ביחס להפחתת חלקו של האב במזונות הקטינות לכדי שיעור של 50%, סבורות אנו
12 כי להפחית את חלקו בהשתתפות בהוצאות אחזקת מדור לשיעור זהה של 50% קרי, סך של
13 333 ₪ לחודש – בבחינת גזירה שווה.
14
15 אשר להוצאות המדור - בענין זה שונה דעתנו מדעתה של כבוד השופטת וילנר בפסק דין פלוני.
16 אמנם הוצאות המדור של האם אינן משתנות עקב המשמורת המשותפת, ואולם אין חולק כי על
17 האב לשכור מדור שיאפשר דיור הולם לקטינות המצויות במשמורתו כמחצית הזמן. נוכח זהות
18 שכרם של הצדדים, אנו קובעות כי השתתפות האב בהוצאות המדור תהא מופחתת ב- 50%
19 מן החיוב הרגיל שעומד על 40% מהוצאות המדור ובאופן שהאב ישא בתשלום סך של 860 ₪
20 לחודש בגין הוצאות המדור.
21
22 באשר להוצאות החריגות אשר האב חויב במחציתן, הרי שלטעמינו אין לחייב את האב
23 בתשלום חופשות הקטינות עם אמן, אשר מטבע הדברים תיעשינה לפי בחירתה, טעמה ועומק
24 כיסה. לפיכך הננו מורות על ביטול חיוב האב במחצית הוצאות הקטינות לחופשות.
25
26 הוצאות עבור חוגים תוגבלנה לחוג אחד לכל אחת מן הקטינות.
27
28 באשר לקיזוז קצבת הילדים מסכום המזונות - הלכה היא כי בית המשפט מורה על קיזוז קצבת
29 ילדים מן המוסד לביטוח לאומי מסכום המזונות, מקום בו נושא האב במלוא צרכי הקטינים.
30 בענייננו, נפסקו צרכים בסיסיים בלבד, בבחינת צרכים בלעדיהם אין. בנסיבות אלו, איננו
31 מוצאות לנכון להורות על קיזוז קצבת הילדים מן המוסד לביטוח לאומי.
32

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 25027-02-14 פלונים נ' פלונית

1 באשר למועד החיובים – הואיל והמשמורת המשותפת נקבעה לראשונה בפסק הדין, הרי
2 שבדין קבע בית משפט קמא כי חיוב המזונות המופחת יהא מיום מתן פסק הדין ולא מיום
3 הגשת התביעה. זאת ועוד. קנויה לבית משפט קמא סמכות להורות על אי השבת סכומים
4 ששולמו ביתר, בהנחה כי אלו שימשו את הקטינות ו"נאכלו" על ידן באורח שההשבה עלולה
5 לפגוע בהן.
6

7 באשר להפחתת חיוב האב בתשלום המזונות עם הגיע כל אחת מהקטינות לגיל 15 שנים,
8 בהתחשב בסכום המזונות הנמוך שנפסק מלכתחילה והפחתתו כדי 50% מצרכיהן ההכרחיים
9 של הקטינות - איננו רואות מקום לשנותו עם הגיע כל אחת מן הקטינות לגיל 15 שנים. היה
10 ותשתנינה הנסיבות, פתוחה בפני המערער הדרך להגשת תובענה מתאימה.

11
12 חיוב המערער בתשלום מזונות הקטינות לעת שירותן הסדיר בצה"ל הוסדר בחוק לתיקון דיני
13 משפחה (מזונות) בסעיף 4. כן, נפסק בעא 4480/93 פלוני נ' פלונית, פ"ד מח(3) 461, מפי
14 כבוד הנשיא שמגר כהאי לישנא:

15
16 "חזקת הנזקקות הקבועה בסעיף 5 דלעיל חלה על בענייננו ולפיה, ילד בגיר
17 המשרת שירות צבאי סדיר עומד בתנאי הנזקקות שכן אותו בן-משפחה, על אף
18 מאמציו, אינו יכול לספק צרכיו מעבודה, מנכסיו, או ממקור אחר (סעיף 5(2))"

19
20 הגם שחזקה זו ניתנת לסתירה, הרי שהמבקש לעשות כן, עליו הראיה.

21
22 ודוק: חזקה עובדתית זו נשענת על מציאות ימינו בגדרה ילדים סמוכים לרוב על שולחן הוריהם
23 בעת שירותם הצבאי. חזקה זו מקלה על הילד הבגיר בבואו לתבוע מזונות מאביו (או מאמו –
24 לפי העניין). עם זאת, אין בקביעה זו משום הארכה אוטומטית של תקופת חיוב האב במזונות
25 ילדיו עד לסיום השירות הצבאי. בדומה לחובה המוטלת על הקטין בן ה - 15 עד 18, להוכיח את
26 "אמידותו" של אביו כהגדרת סעיף 5(1), אף חזקה זו ניתנת לסתירה. עם זאת, בהסתמך על
27 המשפט העברי – לא חלה חובה להביא ראיות מיוחדות להתקיימות התנאים המנויים בסעיף 5
28 ודי בראיות המובאות לצורך ביסוס חובת המזונות של האב כלפי ילדו בגילאים 15-18, כדי
29 להטיל עליו חובת מזונות גם בתקופה הנדונה. כמובן, עילת שינוי הנסיבות תעמוד לאב (כמו גם
30 לילד); והוא הדין באפשרות לסתור את ההנחה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

04 ינואר 2015

עמ"ש 25027-02-14 פלונים נ' פלונית

1 עם זאת, בהמשך למתווה שהתווה לעיל – מקום בו השתכרות ההורים זהה, אין לחייב אב
2 בתשלום מזונות ילדיו לידי האם בעת שאלו ישרתו בשירות סדיר בצה"ל. ככל שיווצרו שינויים
3 בנסיבות, תהיינה הקטינות רשאיות לתבוע מזונותיהן מן האב בעת השירות הצבאי, לחלופין,
4 תהא האם רשאית לתבוע החזר הוצאותיהן.

5
6 פסק הדין יחול מהיום.

7
8 הערבון יוחזר למערער.

9
10 ניתן לפרסם את פסה"ד ללא פרטים מזהים.

11
12 ניתן היום, ו' טבת, 28 דצמבר 2014, בהעדר הצדדים. המזכירות תשלח העתק פסק הדין
13 בדואר רשום לבאי כוח הצדדים.

14
15

מיכל ברנט, שופטת

מיכל נד"ב, שופטת

ורדה מרוז, שופטת, סג"נ
אב"ד

16
17
18
19